

Київський національний лінгвістичний університет

Кафедра психології, педагогіки і туризму

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка туризму

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	242 Туризм
Освітня програма	Туристичне обслуговування
Форма здобуття освіти	денна
Статус дисципліни	нормативна
Мова викладання	українська
Семестр	б
Обсяг дисципліни	кредити – 3 загальний обсяг годин – 90 аудиторна робота – 44 год., у т. ч.: <ul style="list-style-type: none"> - лекції – 20 год., - семінарські заняття – 24 год., - самостійна робота – 46 год.
Форма контролю	залік
Пререквізити	знати економічні закони та принципи функціонування економічних систем, теоретичні основи ринкової економіки; номенклатуру, зміст та взаємозалежність основних економічних понять, за допомогою яких можна оцінювати результати діяльності підприємства та регулювати виробництво; уміти аналізувати економічні явища і процеси; приймати практичні рішення щодо господарських проблем; розраховувати структуру, динаміку, технічний стан та ефективність використання основних та оборотних засобів підприємства; володіти елементарними навичками роботи з комп'ютерною технікою з метою збору і аналізу інформації для презентації результатів своєї роботи.
Постреквізити	знання, отримані у процесі вивчення дисципліни «Економіка туризму», можуть бути використані під час вивчення базових туризмознавчих дисциплін, зокрема таких, як: «Туроперейтинг», «Менеджмент у туризмі», «Маркетинг у туризмі» та ін.
Викладач	КУЧАЙ Оксана Василівна, кандидат економічних наук
Контактна інформація	e-mail: oksana.kuchai@knlu.edu.ua
Дні занять	згідно розкладу занять
Консультації	згідно графіку консультацій

ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни полягає у ознайомленні здобувачів вищої освіти із сутністю та принципами економічної природи туризму та формуванні необхідних навичок підприємницької діяльності і торгівлі в туристичній сфері, що забезпечують ефективну господарсько-фінансову діяльність туристичних підприємств.

Предметом вивчення є загальні закономірності, принципи формування, функціонування та форми і методи господарювання туристичних підприємств за умов обмежених економічних і природних ресурсів.

Завдання дисципліни полягає у формуванні теоретичних та практичних знань студентів щодо особливостей функціонування, організації діяльності, структури та концептуальних основ економіки туристичних підприємств, набуття навичок самостійної роботи щодо розробки базових стратегій розвитку підприємства з метою забезпечення ефективної діяльності туристичних підприємств та задоволення потреб туристів.

ЦІЛІ НАВЧАННЯ

Засвоєння навчальної дисципліни «Економіка туризму» передбачає формування таких компетентностей: здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; навички використання інформаційних та комунікаційних технологій; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; навички міжособистісної взаємодії; здатність планувати та управляти часом; здатність зосереджуватися на результатах при виконанні завдань та вміння їх презентувати; знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління; здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту; розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем; здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал; здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку; здатність визначити індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести презентаційну роботу; здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних

традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці; здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства; здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу; здатність до використання комплексних заходів, спрямованих на підвищення якості туристичного обслуговування; здатність організовувати туристично-краєзнавчу діяльність з урахуванням історико-географічних особливостей туристичних дестинацій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати понятійний апарат економіки туризму; особливості формування ресурсного потенціалу туристичних підприємств; економічну специфіку туризму та систему економічних показників функціонування туристичної компанії; специфіку оптимізації витрат туристичних підприємств і формування собівартості продукції; методи та інструменти економічного аналізу туристичної діяльності. Уміти формувати стратегію діяльності на туристичному ринку; здійснювати фінансово-економічний аналіз розвитку туристичної галузі в цілому і, окремо взятого туристичного підприємства; характеризувати основні показники діяльності туристичних компаній; прогнозувати ефективність інвестиційного проекту

ПОЛІТИКА КУРСУ

Під час вивчення дисципліни «Економіка туризму» здобувачі вищої освіти мають відвідувати лекційні та семінарські заняття, вчасно виконувати всі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Відпрацювання занять, пропущених через поважні причини, відбувається під час консультацій. У разі здачі завдань (практичні роботи, індивідуальні завдання) після встановленого строку, кількість балів за їх виконання зменшується (з мах 5 б. ставиться лише 4).

Під час виконання завдань здобувачі повинні обов'язково дотримуватися принципів академічної доброчесності, а саме: самостійно виконувати всі види завдань та форми контролю; посилаючись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надавати достовірну інформацію про використані методики досліджень і джерела інформації, результати власної навчальної діяльності.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Тема 1. Економіка туризму та туристичний бізнес. Висвітлено умови розвитку туризму. Поняття економіки туризму: зміст, мета та завдання. Економіка туризму в системі прикладних наук про туристичне обслуговування населення. Економічні функції туризму. Потреби людини в туристичних послугах. Туристичний бізнес як економічна система. Сучасний стан і перспективи розвитку туристичного бізнесу в Україні. Структура туристичного бізнесу. Обмежуючі фактори, що впливають на діяльність туристичних підприємств. Загальні показники оцінки туристичної діяльності.

Тема 2. Ринок туристичних послуг. Розглянуто поняття, чинники формування та види ринку туристичних послуг. Типи національних туристичних ринків. Територіальні структури туристичного ринку. Ієрархічні рівні організації тризму. Попит і пропозиція на туристичному ринку. Умови та можливості виходу на туристичний ринок.

Тема 3. Основні та оборотні фонди туристичного підприємства. Основні показники розвитку туризму. Загальні показники оцінки туристичної діяльності. Обмежуючі фактори, що впливають на діяльність туристичних підприємств. Основні фонди, їх характеристика та показники використання. Оборотні засоби туристичного підприємства. Ліцензування та патентування в туризмі.

Тема 4. Економічна стратегія та планування діяльності в управлінні туристичним підприємством. Сутність економічного планування діяльності туристичної компанії. Методологічні особливості стратегічного планування. Модель економічного управління підприємством. Основні принципи та стадії інтерактивного планування. Об'єкти економічної стратегії туристичних підприємств. Етапи розробки програми перспективних заходів розвитку суб'єктів ринкових відносин. Основні етапи формування економічної стратегії підприємства. Планування продажу туристичного продукту. Планування діяльності готельного підприємства. Планування товарообороту закладів харчування туристів. Бізнес-планування туристичної компанії.

Тема 5. Управління трудовими ресурсами підприємств туристичної сфери. Сутність заробітної плати. Форми та система оплати праці у сфері туризму. Продуктивність праці в туризмі. Поняття мотивації та організації оплати праці, Механізм та форми мотивації працівників підприємства. Обґрунтування витрат на оплату праці. Планування фонду оплати праці. Зміст трудових ресурсів та їх забезпечення трудовими ресурсами. Показники, що характеризують трудові ресурси туристичного підприємства.

Тема 6. Виробнича програма та планування діяльності підприємств туристичної індустрії. Визначено основну мету організації виробництва та процес оптимального управління виробництвом. Складові виробничої системи. Основні елементи та принципи організації виробничого процесу. Сутність і структура виробничої програми туристичного підприємства. Принципи та етапи розробки виробничої програми туристичного оператора. Порядок формування виробничої програми туристичного підприємства. Основні розділи та техніко-економічні показники виробничої програми. Ресурсне обґрунтування виробничої програми. Система контролю за виконанням виробничої програми підприємства

Тема 7. Ціноутворення в туризмі. Сутність ціни та її функції. Особливості ціноутворення в туризмі. Цінова конкурентоспроможність як чинник туристичної конкурентоспроможності. Змінна ціна. Чутливість

туристичного продукту до ціни, чинники чутливості. Стратегії ціноутворення. Вплив типу ринку на стратегію ціноутворення. Визначення ціни пакета туристичних послуг. Методи ціноутворення. Фактори, що впливають на ціну у сфері туризму.

Тема 8. Прибуток та рентабельність на туристичних підприємствах. Сутність економічної природи та функції прибутку підприємств. Основні джерела утворення прибутку на підприємствах туристичної індустрії та їх види. Порядок розрахунку, розподілу і використання прибутку туристичних підприємств. Показники рентабельності підприємств. Аналіз прибутку підприємств. Методика планування прибутку на туристичних підприємствах.

Тема 9. Управління інвестиційною діяльністю підприємств туризму. Поняття та види інвестиційних процесів. Економічна сутність інвестування в економіку туризму. Джерела залучення іноземних інвестиційних ресурсів. Чинники впливу на ефективність інвестицій. Інвестиційні проекти в економіці туризму. Проблеми залучення іноземних інвестицій в національний туристичний комплекс. Прогнозування ефективності інвестиційного проекту.

Тема 10. Державне регулювання економіки туризму. Сутність, структура та інструменти державного регулювання економіки туризму. Основні важелі державного втручання в туристичній сфері. Основні механізми підтримки економічного розвитку індустрії туризму. Правове регулювання економічного розвитку туристичної діяльності. Механізм глобального регулювання міжнародного туризму. Основні важелі державного регулювання туристичної діяльності. Інститути державного регулювання туристичної галузі України. Податкове регулювання економіки туризму.

ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Передбачені лекційні та семінарські заняття, виконання самостійної роботи та її захист. Форма підсумкового контролю – залік.

Під час навчання використовуються пояснювально-ілюстративний, проблемний, груповий, проектний, інтерактивний, діалогово-комунікаційний. Семінарські заняття передбачають індивідуальне та фронтальне усне опитування, тестування, оцінювання виконання індивідуальних практичних завдань, письмова модульна контрольна робота. Самостійна робота включає у себе вивчення теоретичних питань, що стосуються тем лекційних занять за рекомендованою літературою, виконання індивідуальних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу. Однією з умов виконання індивідуальних завдань є дотримання принципів академічної доброчесності.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності здобувача	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна робота	50
		2. Модульна контрольна робота (МКР)	50
		Разом	100

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності здобувача (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи

№ п/п	Види навчальної діяльності	Оцінка	Критерії оцінки
1.	Відповідь на основні питання, передбачені темою семінару.	5	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем. Демонстрація самостійного знаходження відповіді на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та додаткову літературу; вміння аналізувати, робити власні висновки; здатність встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки.
		4	Відповідь правильна, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна. На проблемні запитання здобувач знаходить відповідь за допомогою викладача, спираючись переважно на лекційний матеріал без застосування додаткової літератури.

		3	Відповідь поверхнева з порушенням логіки, не аргументована. Здобувач, формулюючи відповідь на питання, репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу, допускає помилки у визначенні понять та категорій, не здатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання.
		2	Відповідь неправильна. Здобувач демонструє нездатність розкрити питання семінару, допускає багато суттєвих помилок у визначенні понять та категорій.
2.	Доповнення, відповіді на проблемні питання, виконання практичних завдань тощо.	5	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність матеріалу, систематичну підготовку до занять на основі опрацювання лекційного матеріалу та додаткової літератури.
		4	Висока активність, що свідчить про обізнаність матеріалу. Доповнення підтверджують систематичну підготовку здобувача, але виявляють його репродуктивні, а не узагальнення, власні судження тощо.
		3	Середня активність, що свідчить про недостатню обізнаність матеріалу. Здобувач дає відповіді на запитання поверхнево, допускає помилки у визначенні понять та категорій.
		2	Низька активність, що свідчить про не володіння матеріалом.
3.	Експрес-контроль (робота на занятті протягом 10-15 хв.: поточна письмова контрольна робота (тест), вибіркоче опитування, написання есе та ін.)	5	Повна відповідь за критеріями конкретного виду роботи.
		4	Недостатньо повна відповідь за критеріями конкретного виду роботи.
		3	Поверхнева з порушенням логіки, не аргументована.
		2	Незадовільна відповідь за критеріями конкретного виду роботи.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Робота виконана правильно, творчо і самостійно, демонструє належний рівень знань та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань.	«відмінно»
Робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, демонструє належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань.	«добре»
Робота виконана, але містить помилки, демонструє недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань.	«задовільно»
Виконана робота не відповідає вимогам, які вказані вище як критерії для виставлення позитивної оцінки.	«незадовільно»

У кінці вивчення навчального матеріалу напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу здобувача як середнє арифметичне значення усіх поточних оцінок за ці види робіт з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в рейтинговий бал за роботу протягом семестру шляхом помноження на 10. Таким чином, **максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру становить 50.**

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Види завдань	Кількість балів	Критерії оцінки
Тестові завдання (мах – 20 б.)	20	1 правильна відповідь – 1 бал.
Питання (завдання) алгоритмічного рівня (мах – 10 б.)	10	відповідь вичерпна, змістовна, логічна та послідовна, містить самостійні судження;
	8 – 9	відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми;
	4 – 7	відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки у розкритті проблеми;
	3 – 1	відсутність вичерпаної відповіді на питання, наявність значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань здобувача;
	0	відповідь на запитання відсутня або абсолютно невірна.
Питання (завдання) творчого рівня (мах – 20 б.)	20	відповідь вичерпна, змістовна, логічна та послідовна, містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань; здобувач вільно оперує поняттями та категоріями, аргументовано доводить власну точку зору;
	16 – 19	відповідь змістовна, послідовна, але містить недоліки та неточності у розв'язанні завдань; здобувач демонструє недостатнє обґрунтування власної точки зору;
	11 – 15	відповідь в цілому правильна, але неповна, містить незначні недоліки, рівень самостійності суджень

		недостатній;
	6 – 10	відповідь неповна, схематична, є неточності та помилки у викладенні матеріалу, рівень самостійності суджень недостатній;
	1 – 5	відповідь поверхнева, нелогічна, містить суттєві помилки та неточності, рівень самостійності суджень низький;
	0	відповідь відсутня або не відповідаю змісту питання.
Разом	50 балів	

Максимальна кількість балів за виконану модульну контрольну роботу становить **50 б.** Час виконання модульної контрольної роботи – **1 год. 20 хв.**

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР. Максимальний рейтинговий бал студента становить 100 балів.

Підсумкова форма контролю – **залік в усній формі.**

Оцінка в національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувача за дисципліну у такий спосіб:

90 – 100 балів	–	A	} зараховано
82 – 89 балів	–	B	
75 – 81 бал	–	C	
66 – 74 бали	–	D	
60 – 65 балів	–	E	
59 балів і нижче	–	FX	– не зараховано.

Здобувачі, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Здобувачі, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – E та бал 60. Якщо здобувач під час заліку отримав оцінку «не зараховано», то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Критерії оцінювання заліку:

№	Критерії оцінювання	Шкала оцінювання	
		«зараховано»	«не зараховано»
1.	Відповідність змісту	Відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. Основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі.	Відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. Основні проблеми визначено нечітко / не визначено.
2.	Повнота і ґрунтовність викладу	Основні питання розкриті повністю і ґрунтовно.	Основні питання розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті.
3.	Термінологічна коректність	Здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни.	Здобувач майже не користується термінологією.

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача в повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям.

Оцінка «не зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв.

Умови допуску до заліку: повне виконання програми курсу та всіх видів робіт, відпрацювання пропущених лекцій і семінарських занять, виконання самостійної роботи, успішне виконання модульної контрольної роботи.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова література

1. Аветисова А.О. Економіка підприємства. Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. 190 с.
2. Бугіль С.Я. Економіка туристичного підприємства: конспект лекцій. Львів : ЛН АУ, 2019. 106 с.
3. Грановська В.Г., Крикунова В.М., Морозова О.С. Економіка туризму. Навчальний посібник. Херсон : «Олді+», 2021. 316 с.
4. Грановська В.Г., Морозов О.В., Крикунова В.М., Морозова О.С. Туризм і природно-рекреаційний потенціал. Словник-довідник. Херсон : «Олді+», 2020. 236 с.
5. Гуць В. С. Технологічне устаткування готелів, готельних комплексів : підручник / В. С. Гуць, О .А. Коваль, В. А. Русавська. Київ : Видавництво

- Ліра-К, 2019. 568 с.
6. Мальська М., Бордун О. Організація та планування діяльності туристичних підприємств. Посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 248 с.
  7. Економіка туризму: теорія та практика: підруч. / Мальська М .П. Рутинський М .И., Білоус С.В., Мандюк Н.Л. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 544 с.
  8. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі: колективна монографія. Видання п'яте / за наук. ред. проф. Матвійчук Л.Ю. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2019. 320 с.

Додаткова література

1. Андренко І.Б, Влащенко Н. М. Фінансово-економічний аналіз підприємств туризму: підручник. Харків : ХНАМГ, 2012. 308 с.
2. Бойчик І. М. Економіка підприємства : підручник. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. 378 с.
3. Василенко В. О. Конкурентоспроможність підприємств у сфері туристичного бізнесу : навч. посіб. / Таврійський нац. ун-т ім. В.І. Вернадського. К. : Освіта України, 2012. 506 с.
4. Власова Н. О. Економіка ресторанного господарства : навчальний посібник. Харків : Світ книг, 2013. 389 с.
5. Грановська В.Г., Кацемір Я.В., Фесенко Г.О. Індустрія туризму як вектор конкурентоспроможного регіонального розвитку : монографія. Херсон : «Олді+», 2020. 154 с.
6. Ларіна Я.С., Бабічева О.І., Забуранна Л.В., Антофій Н.М., Фомішин С.В., Рябчик А.В., Гальчинська Ю.М. Маркетинг міжнародного туризму. Херсон : «Олді+», 2019. 412 с.
7. Летуновська Н. Є., Люльов О. В. Маркетинг у туризмі : підручник. Суми : Сумський державний університет, 2020. 270 с.
8. Примак Т. О. Економіка підприємств. К., 2003. 88 с.
9. Яковлев Г.А. Економіка і статистика туризму. Навч. посібник М: Видавництво РДЛ, 2004. 376 с.

Інформаційні ресурси

1. Податковий кодекс України. Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI.: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Господарський кодекс України: Закон України № 436-IV від 16.01.2003 р. Відомості Верховної Ради України.: веб-сайт. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

3. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 № 324/95-ВР. Відомості Верховної Ради України.: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>
4. Закони України «Про підприємництво» від 07.02.1991 № 698-XII. Відомості Верховної Ради України.: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року» від 16.03.2017 № 168. Відомості Верховної Ради України.: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80>